

**Židé reptali proti Ježíšovi, že řekl:
„Já jsem chléb, který sestoupil z nebe.“**

19. neděle v liturgickém mezidobí cyklu B

Evangelium (Jan 6,41-51)

Židé reptali proti Ježíšovi, že řekl: „Já jsem chléb, který sestoupil z nebe.“ Namítali: „Copak to není Ježíš, syn Josefův? Známe přece jeho otce i matku. Jak tedy může tvrdit: `Sestoupil jsem z nebe?`“ Ježíš jim odpověděl: „Přestaňte mezi sebou reptat! Nikdo nemůže přijít ke mně, jestliže ho nepřitáhne Otec, který mě poslal; a já ho vzkřísím v poslední den. Stojí psáno v Prorocích: `Všichni budou vyučeni od Boha.` Každý, kdo slyšel Otce a u něho se učil, přichází ke mně. Ne že by snad někdo Otce viděl; jenom ten, kdo je od Boha, viděl Otce. Amen, amen, pravím vám: Kdo věří, má život věčný. Já jsem chléb života. Vaši otcové jedli na poušti manu, a zemřeli. Toto je chléb, který sestupuje z nebe, aby ten, kdo ho jí, neumřel. Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe. Kdo bude jíst tento chléb, bude žít navěky. A chléb, který já dám, je mé tělo, obětované za život světa.“

K POROZUMĚNÍ TEXTU

„Já jsem chléb, který sestoupil z nebe.“ (...) **„Copak to není Ježíš, syn Josefův? Známe přece jeho otce i matku. Jak tedy může tvrdit: `Sestoupil jsem z nebe?`“** Na požadavek víry židé odpovídají reptáním, podobně jako jejich otcové na poušti. Takové reptání je už ve Starém zákoně považováno za projev nevíry a za neposlušnost. A proto nepřekvapuje, že evangelista označuje ty, kdo takto vystupují, jako židy - to je negativní označení těch, kdo oponují Kristu, nemá to však nic společného s antisemitismem. Reptání židů vede k prohloubení tématu „o chlebu života“, a to v potvrzení nebeského původu tohoto chleba a převedení těžiště nedorozumění na problém „víra-nevíra“.

Nikdo nemůže přijít ke mně, jestliže ho nepřitáhne Otec, který mě poslal. Ježíš neodpovídá přímo na námitku židů, ale vybízí je, aby naslouchali Bohu a nechali se od něj poučovat. Ježíš poskytuje odpověď na námitku, že on „je přece pouze ze země“ (židé říkají, že znají jeho otce a matku): on je však od Otce a viděl Otce. Toto svědectví je však možné přijmout jen ve víře.

Dále se prohlubuje obraz „přicházení“: ke Kristu přichází jen ten, kdo je přitahován od Otce. Toto přitahování je vnitřní a laskavé vábení, nikoliv násilné nebo magické donucování. Už ve Starém zákoně se mluví o tom, že Bůh „přitahuje“, jak dosvědčují proroci Jeremiáš (38,3) nebo Ozeáš (11,4).

Stojí psáno v Prorocích: „Všichni budou vyučeni od Boha.“ Každý, kdo slyšel Otce a u něho se učil, přichází ke mně. Citát z Písma (Iz 54,13) je odůvodněním „milostného charakteru víry“ a zároveň podkladem pro

(implicitní) nabádání k obnovenému naslouchání. Výrok je citován volně s ohledem na následující komentář: jenom ten, kdo slyšel Otce a „učil se u něj“, přichází k Ježíšovi. Toto slyšení dosahuje cíle teprve tehdy, když „učedník“ přijde ke Kristu. Jak chápat toto „slyšení Otce“? Je to jednoduše slyšení slov Syna, vyslance Otce, který v židovském pojetí zastupuje samotného vysílajícího. Podle janovského chápání je Syn s Otcem jedno natolik, že Synova slova jsou zároveň slovy Otcovými. Evangelista chce ukázat, že v Ježíšových slovech promlouvá a „vábí“ samotný Otec. Je však paradoxní, že nikdo nemůže přijít k Synu než ten, kdo se učil u Otce – a nikdo se nemůže učit u Otce než skrze Syna. Tento výklad zastával už sv. Augustin: „Syn mluvil, ale Otec vyučoval; aby tě mohl Otec vyučovat, slyš jeho Slovo“ (slovní hříčka pracuje s dvojitým výkladem pojmu Slovo: jednak „slovo“ a jednak „sebesdílení Otce“, tedy Syn, viz Jan 1,1).

Ne že by snad někdo Otce viděl; jenom ten, kdo je od Boha, viděl Otce. Amen, amen, pravím vám: Kdo věří, má život věčný. Spor se vztahuje k bezprostřednímu přístupu k Otci. Není možné jít k Otci jinak než skrze Syna, který ho ukazuje slovy i činy. Opět se naráží na známou zásadu, že Otce není možné vidět, vždyť přebývá v nepřístupném světle (1 Tim 6,16). Proto jen ten, kdo ho viděl (Syn), může o něm vyprávět. Zatímco předchozí verš zdůrazňoval spíš víru jako milost a dar („být přitahován Otcem“), nyní se více zvýrazňuje lidská odpovědnost, krok víry. Pro toho, kdo věří, platí zaslíbení života věčného. To je logické, vždyť věřit znamená přijít ke Kristu, přilnout k němu.

Já jsem chléb života. Vaši otcové jedli na poušti manu, a zemřeli. Tyto verše jsou součástí rámce řeči o chlebu života. Není zbytečné znovu zopakovat, že výrok „já jsem chléb života“ se vztahuje obecně k „celému Kristu“, nejen k svátosti eucharistie, k jeho slovům a skutkům. V tom všem je Kristus životodárnou silou, pokrmem na cestu. Na pozadí tvrzení, že otcové jedli manu a přece zemřeli na poušti, vyniká trvalá účinnost Ježíšova chleba života.

Já jsem ten chléb živý, který sestoupil z nebe. Obrat „já jsem chléb“ je rozšířen přívlastkem „ten živý“, který podtrhuje „plnost života“. Jedná se o chléb živý a životodárný. U tohoto úseku je sporné, zda náleží k vlastní eucharistické řeči, či nikoli. Mluví se stále „obrazně“ o chlebu Ježíšova sebedarování na kříži, nebo už o svátosti eucharistie? Zřejmě se jedná o přechodný úsek, který zakončuje obraznou řeč o chlebu života a zároveň uvádí řeč eucharistickou.

SHRNUTÍ

Židé reagují na Ježíšova slova negativně. Z této jejich reakce logicky vyplývá, že nepatří k Ježíšovi (6,44). Nenechávají se totiž poučovat od Otce, neboť neposlouchají toho, který od Otce přišel. Ježíš se pak ještě jasněji zjevuje jako chléb života – je to ten chléb, který se dává za život světa.

VÝZVA NA TÝDEN

Zamysleme se

Mladší:

Ježíš mluví o tom, jak je důležité z něj čerpat, být na něj napojeni, brát si z něj, co nejvíc, protože jinak čerpáme jenom z našich malých a někdy hloupých nápadů. Ježíš říká, že je něco jako super-výživný chleba, který je plný Boží lásky.

Jako přes den jím, abych neměl hlad, tak chci dnes co nejvíc čerpat z Tvé lásky, Pane, aby moje srdce nebylo hladové a vyprahlé.

Starší:

Každý chléb má své přesně zjiitelné „výživové“ hodnoty. V našem textu se mluví o Ježíšově chlebu, jehož hlavní „výživovou“ hodnotou je Boží láska. A ta má zase tu vlastnost, že se v nás udržuje a rozmnožuje tím, že je dávana. Můžeme přemýšlet nad tím, jak bychom dary, které od Boha dostáváme, mohli nabídnout někomu dalšímu, protože láska, která se nikomu nedává, se jenom zmenšuje.

Zkusme si

Mladší / Starší:

Chléb vždycky byl a je velmi důležitou potravinou, bez které se neobejdeme. Zkuste si vybrat jeden (nebo i více) z nabízených úkolů; vždyť vědět něco o chlebu nebo si ho umět připravit je určitě užitečné!

- a) Až půjdeš sám nebo s rodiči nakupovat, zkus zjistit, kolik nejrůznějších druhů chleba obchod nabízí. V čem se asi tyto jednotlivé druhy liší?
- b) Zkus zjistit, který z chlebů, které běžně vidáme v obchodě, se nejvíce podobá chlebu, který jedl Ježíš a jeho současníci. Pokud nevíš, jak takový chléb vypadal, podívej se na internet, třeba na hesla „chléb v Izraeli“ nebo „arabský chléb“.
- c) Zkus takový chléb, který je podobný chlebu z Ježíšovy doby, upéct! (např. <https://www.recepty.cz/recept/arabsky-chleb-pide-15631> nebo <https://recepty.vareni.cz/arabsky-chleb-pita/>)